MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi
_____ maktabgacha va maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi __-umumiy o'rta ta'lim maktabi geografiya fani o'qituvchisi
_____ning
20__-20__-o'quv yilida 8-sinflar uchun
I chorak geografiya fanidan

DARS ISHLANMALARI

“TASDIQLAYMAN”

O‘IBDO‘_____ _____

20__-20__-o‘quv yili 8-sinflar uchun geografiya fanidan I chorak taqvim mavzu rejasi

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Soati	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1.	Kirish./ O‘zbekistonning geografik o‘rni	1		
2.	O‘zbekistonning ma’muriy-hududiy tuzilishi./ Ijtimoiy-iqtisodiy xaritalar	1		
3.	O‘zbekistonning tabiiy sharoiti va tabiiy boyliklari	1		
4.	Tabiiy sharoit va tabiiy boyliklarning milliy iqtisodiyotdagi ahamiyati	1		
5.	O‘zbekiston aholisi./ O‘zbekiston aholisining tarkibi.	1		
6.	Aholi punktlari	1		
7.	**1-BSB (50 ball)**	1		
8.	O‘zbekiston milliy iqtisodiyotining tuzilishi.			
9.	Yoqilg‘i-energetika majmuasi./ Sanoat–	1		
10.	Neft va gaz sanoati.	1		
11.	Ko‘mir sanoati.	1		
12.	Elektroenergetika	1		
13.	**1-CHSB (40 ball)**	1		
14.	Kimyo sanoati.	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu:Kirish. O‘zbekistonning geografik o‘rni.

Darsning maqsadi:

Ta’limiy maqsad: Yer yuzi, shu jumladan, mamlakatimiz tabiati haqida ma’lumot berish. Kishilar faoliyati, hayot tarzi va ishlab chiqarishning hududiy farqlanishi kabi insoniyat, jamiyat hayoti bilan bevosita bog‘liqligi haqida tushuncha berish.

Tarbiyaviy maqsad: jonajon Vatanimiz - O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasini o‘rgatish. Mamlakatimizda ijtimoiy mehnat unumdorligini oshirishga, tabiiy resurslarni muhofaza qilishga va umuman aholi turmushining farovonlashuviga yordam beruvchi geografik bilimlar berish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasini o‘rgatish bu vazifaning muhimligini tushuntirish, o‘z fuqarolik burchini bajarishiga, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy hayotida faol ishtirok etishiga ko‘maklashish. Iqtisodiy geografik obyekt, hodisa va jarayonlarni tasvirlash, bayon etish usullarini o‘rgatish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o‘zining mustaqil fikrini og‘zaki va yozma tarzda ifoda eta olish, o‘z g‘oyalarini taqdim va himoya qila olish, guruhlarda ijodiy tarzda ishlay olish, loyihalarni tuzish va himoya qila olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

geografiyaga oid adabiyotlardan samarali foydalana olish, ular asosida mavzuli axborotlarni tayyorlay olish, geografik xarita va atlaslardan ma’lumot manbalari sifatida foydalana olish, ommaviy axborot vositalari hamda Internetsaytlardan geografik mazmunga ega bo‘lgan ma’lumotlarni topa olish va ularni tahlil qila bilish, kundalik hayotda duch keladigan geografik mazmunga ega bo‘lgan ma’lumotlar, jumladan, mamlakat iqtisodiyotiga doir yangiliklar haqidagi
lavhalarning mohiyatini anglay olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi, interfaol.

Dars jihozi: tarqatma materiallar, darlik, tarsviriy san’at turlariga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, rasm daftari.

Texnik jihozlar: proyektor, kompyuter, multimedia, slaydlar.

Darsning metodi: og‘zaki, suhbat, amaliy va savol-javob.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o‘quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o‘quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan savol-javob o‘tkazish, uy vazifasini bajarilishini ko‘zdan kechirish**.**

III. Yangi mavzu bayoni:

O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi nimani o‘rganadi?

Siz endi oldingi sinflarda olgan bilimlaringiz asosida Yer yuzi, shu jumladan, mamlakatimiz tabiati haqida boshqalarga ham ma’lumot bera olasiz.Ulardan tashqari shunday bilimlar ham borki, ular kishilar faoliyati, hayot tarzi va ishlab chiqarishning hududiy farqlanishi kabi insoniyat, jamiyat hayoti bilan bevosita bog‘liqdir. Ana shu bilimlarni o‘rganadigan fan ***iqtisodiy va ijtimoiy geografiya*** deb yuritiladi.

U aholi faoliyatining hududiy tashkil etilishi bilan bog‘liq iqtisodiy va ijtimoiy masalalarni muayyan mamlakat bo‘yicha ham, butun jahon miqyosida ham o‘rganadi. Ushbu o‘quv yilida jonajon Vatanimiz - ***O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasini*** o‘rganasiz.

Darhaqiqat, zavod, fabrika, firma, shifo maskani, ta’lim muassasasi yoki maishiy xizmat ko‘rsatish korxonalari puxta o‘ylanmasdan duch kelgan joyda barpo qilinsa, kishilarni sarsongarchilikka, mehnat va mablag‘ni behuda sarflashga majbur qiladi. Oxir-oqibatda bu ijtimoiy mehnat unumdorligining oshishiga salbiy ta’sir etadi.

Ijtimoiy mehnat unumdorligi – moddiy ishlab chiqarishda band bo‘lgan har bir ishlovchi hisobiga hosil qilingan milliy daromad miqdori.

Mehnat unumdorligi ishlab chiqarishning mashinalar, malakali ishchilar, elektr energiya, tabiiy boyliklar bilan ta’minlanganiga, korxona va aholi punktlarining kishilarga qulay hamda tabiiy muhit toptalmaydigan joyda barpo etilganiga, mehnatkashlarning yashash sharoitlari, dam olishi hamda ularga madaniy-maishiy xizmat ko‘rsatilishiga ham bog‘liq. Agar xomashyo, yoqilg‘i, energiya manbalari va ishchilar o‘zaro yonmayon joylashsa, ishlab chiqarishda yuqori samaradorlik ta’minlanadi. Biroq bunday qulay joylashish kamdan kam uchraydi. Ba’zi joylarda xomashyo yetishmasa, boshqa joyda yoqilg‘i, energiya tanqisligi kuzatiladi. Ana shuning uchun ham mamlakatni rivojlantirishning milliy dasturlarida aholini, ishlab chiqarishni joylashtirish hamda tabiat boyliklaridan foydalanish masalalarini hududiy yaxlit tashkil etishga alohida e’tibor beriladi.

O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi mamlakatimiz milliy iqtisodiyotini aholi va tabiiy sharoit bilan o‘zaro aloqador holda o‘rganib, uni hududiy tashkil etishning umumiy tamoyillarini ilmiy jihatdan asoslaydi.

8-sinf geografiyasi sizni mamlakatimizda ijtimoiy mehnat unumdorligini oshirishga, tabiiy resurslarni muhofaza qilishga va umuman aholi turmushining farovonlashuviga yordam beruvchi geografik bilimlar bilan qurollantiradi. Shuningdek, geografik bilimingizni oshirishda turli manbalardan mustaqil foydalanish usullarini tarkib toptiradi. Bu fan xulosalari uchun asos bo‘lgan ma’lumotlar - daliliy ashyolar zamon bilan hamnafas o‘zgarib boradi. Darslikda keltirilgan raqamli ma’lumotlar, rasm, xarita-sxemalardagi ma’lumotlar va hatto joy nomlari ham ertaga bugungidan farqlanishi mumkin. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaga xos bu jihat kundalik voqea va hodisalardan muntazam xabardor bo‘lib turishni taqozo etadi.

Yurtimizda bozor iqtisodiyotiga o‘tishdek murakkab va keng qamrovli jarayon kechmoqda. Bunday paytda mamlakatda, har bir shahar yoki qishloqda muayyan muammolar vujudga kelishi tabiiy. Darslik sizni shunday muammolar bilan tanishtiradi hamda ularning yechimini topishga o‘rgatadi.

Xalqimiz taraqqiyot yo‘lida matonat ko‘rsatib mehnat qilmoqda. Mamlakatimiz mustaqilligini mustahkamlashda, ayniqsa, siz yoshlar faollik ko‘rsatishingiz va kelgusidagi faoliyatingiz barakali bo‘lishi zarur. ***Zero, mehnat unumdorligi bozor munosabatlariga o‘tishda eng muhim va eng asosiy omil hisoblanadi.*** O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasini o‘rganish bu vazifaning muhimligini tushunishga, demakkim, o‘z fuqarolik burchingizni bajarishingizga, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy hayotida faol ishtirok etishingizga yordam beradi.

Qo‘lingizdagi darslik mamlakatimiz milliy iqtisodiyoti bilan tanishtiribgina qolmasdan, geografik mazmundagi turli adabiyotlardan, birlamchi manbalardan foydalanishga imkon beruvchi ko‘nikma va malakalar bilan ham qurollantiradi. Siz ushbu darslikdan iqtisodiy geografik obyekt, hodisa va jarayonlarni tasvirlash, bayon etish usullarini ham o‘rganib olasiz.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Darslik muqovasining ikkinchi betida berilgan iqtisodiy va ijtimoiy tushuncha hamda atamalardan kamida ikkitasini izohlashga urinib ko‘ring!

2. Sizningcha, ishlab chiqarish korxonalarini joylashtirishda qaysi omillar muhim hisoblanadi? Javobingizni asoslashga harakat qiling.

V. Darsni yakunlash: o‘quvchini yutuq va kamchilliklarini muhokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

O‘IBDO‘: _____ _____ _____

(imzo) *(sana)*

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: O‘zbekistonning ma’muriy-hududiy tuzilishi. Ijtimoiy-iqtisodiy xaritalar

Darsning maqsadi:

Ta’limiy maqsad: Yer yuzi, shu jumladan, mamlakatimiz tabiati haqida ma’lumot berish. Kishilar faoliyati, hayot tarzi va ishlab chiqarishning hududiy farqlanishi kabi insoniyat, jamiyat hayoti bilan bevosita bog‘liqligi haqida tushuncha berish.

Tarbiyaviy maqsad: jonajon Vatanimiz - O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasini o‘rgatish. Mamlakatimizda ijtimoiy mehnat unumdorligini oshirishga, tabiiy resurslarni muhofaza qilishga va umuman aholi turmushining farovonlashuviga yordam beruvchi geografik bilimlar berish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasini o‘rgatish bu vazifaning muhimligini tushuntirish, o‘z fuqarolik burchini bajarishiga, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy hayotida faol ishtirok etishiga ko‘maklashish. Iqtisodiy geografik obyekt, hodisa va jarayonlarni tasvirlash, bayon etish usullarini o‘rgatish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

muntazam ravishda o‘z ustida ishlash, ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy sohalarda, geografik manbalar bilan mustaqil tarzda ishlay olish, o‘zining tabiiy-ilmiy, iqtisodiy, siyosiy, madaniy, ekologik dunyoqarash va tafakkurini mustaqil ravishda o‘stirib borish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyalari:

yurt tinchligi, Vatan ravnaqi, xalq farovonligini bosh maqsad qilib belgilagan milliy istiqlol g‘oyasi mustaqil O‘zbekiston Respublikasi taraqqiyotining yuksak ma’naviy negizi ekanligini anglash, yurtimizda amalga oshirilayotgan keng qo‘lamli islohotlarning mazmun-mohiyatini tushunish va tahlil qila olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi, interfaol.

Dars jihozi: tarqatma materiallar, darlik, tarsviriy san’at turlariga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, rasm daftari.

Texnik jihozlar: proyektor, kompyuter, multimedia, slaydlar.

Darsning metodi: og‘zaki, suhbat, amaliy va savol-javob.

Nazorat: o‘quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o‘quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o‘quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan savol-javob o‘tkazish, uy vazifasini bajarilishini ko‘zdan kechirish**.**

III. Yangi mavzu bayoni:

Ijtimoiy-iqtisodiy xaritalar - ijtimoiy, xo‘jalik, hodisa va jarayonlarni aks ettiradi. Bunday xaritalarning mavzulari turli xil bo‘lib, ular tarixiy, aholi, xo‘jalik va uning tarmoqlari, xizmat ko‘rsatish sohasi, ta’lim va madaniyat, rekreatsion, transport, tashqi iqtisodiy aloqalar va boshqalarga ajratiladi (4-rasm). Bunday xaritalarning eng yirik guruhlaridan biri bu ***sanoat xaritalaridir.*** Chunki ular bir tarafdan har bir sanoat turlari haqida ma’lumot bersa, ikkinchi tarafdan alohida bir hudud, mamlakat yoki jahonning sanoat ishlab chiqarishi haqida ma’lumot beradi. Shuningdek, bunday xaritalar sanoatning rivojlanish

tarixi va bosqichlarini ham aks ettira oladi. ***Qishloq x o ijaligi xaritalari*** mazkur sohaning geografik joylashuvi, uning rivojlanish shart-sharoitlarini, atrof-muhit bilan o‘zaro ta’sirini ifoda etadi. Ushbu sohada dehqonchilik, chorvachilik va kompleks xaritalarni alohida o‘rganish mumkin. Bunday xaritalarda qishloq xo‘jalik mahsulotlari ekilgan yerlarning maydoni, ekinlarning hosildorligi, chorvachilik turlari va ularning mahsuldorligi, qishloq xo‘jaligini yuritish shart-sharoitlari aks etadi. Shuningdek, bunday xaritalarda yetishtirilgan qishloq xo‘jalik mahsulotlarini qayta ishlash yo‘nalishlari hamda ushbu sohaning rayonlashtirish masalalarini o‘rganish mumkin.

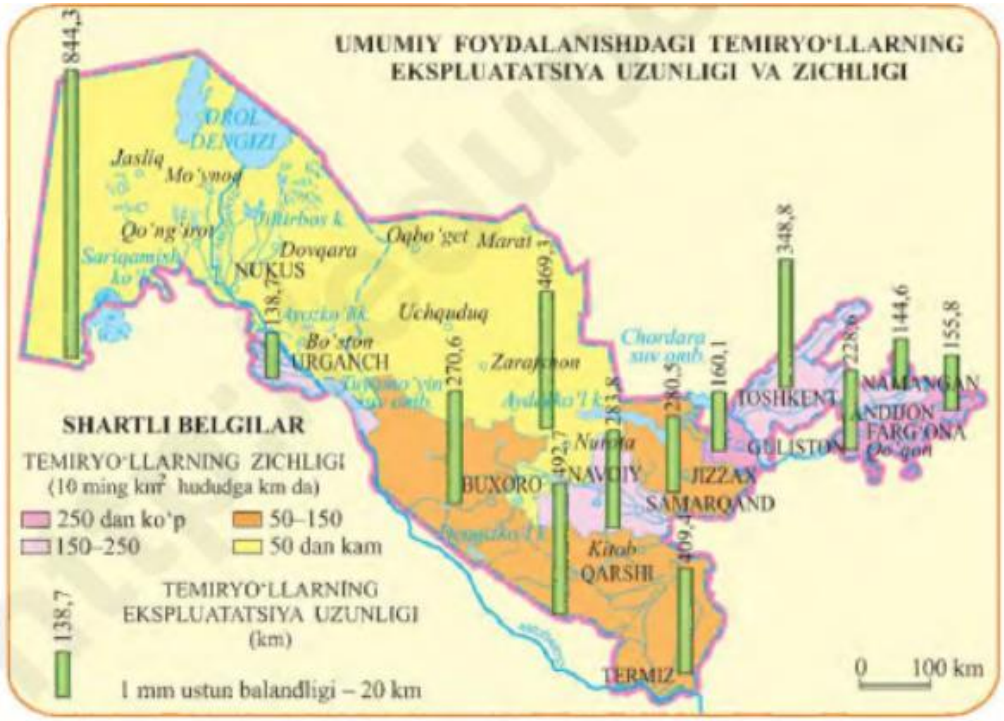

Aholi xaritalari, asosan, aholi soni, dinamikasi, geografik joylashuvi, zichligi, aholining jins va yosh tarkibi, demografik jarayonlar (tug‘ilish, o‘lim, nikoh va boshq.), aholi migratsiyasi, uning kasbiy faolligi va turli sohalarda bandligi, aholining milliy tarkibi kabi ma’lumotlarni o‘z ichiga oladi.

Hozirgi kunda ijtimoiy-iqtisodiy xaritalarning amal qilish doirasi jadal sur’atlarda kengayib, iqtisodiy xaritalardan ko‘ra ijtimoiy xaritalar ko‘payib bormoqda. Masalan, bugungi kunga kelib elektoral (ya’ni, saylov va ovoz berish) masalalarini yoritadigan, shuningdek, huquqbuzarlik ko‘proq qaysi hududlarda sodir bo‘layotganligini ko‘rsatadigan xaritalar yaratilmoqda. XXI asr texnologiyalar asri bo‘lib, qadimdan qo‘llanilib kelingan bosma xaritalar o‘rnini elektron xaritalar tezlikda egallab kelmoqda. Bugungi kunda aholi orasida keng ommalashib, foydalanish darajasi ortib borayotgan Google Maps, GPS dasturlari shular jumlasidandir. Bunday elektron xaritalar orqali ijtimoiy-iqtisodiy obyekt (shahar, sanoat korxonasi, restoran, sartaroshxona va boshq.)larni joylashgan o‘rnini aniqlash, ularni bir yo‘la fotosuratlarini ko‘rish, unga olib boradigan eng qisqa yo‘llarni aniqlash imkoni mavjud.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. 8-sinf o‘quv atlasida «sug‘oriladigan yer», «aholisi 100 mingdan ortiq shahar» va «gaz quvurlari» qanday belgilarda ko‘rsatilganini daftaringizga yozing.
2. O‘quv atlasi yordamida 8-sinf yozuvsiz xaritasining biror-bir mavzuli xaritasini bo‘yang. Shartli belgilarning qo‘yilishiga ahamiyat bering.

V. Darsni yakunlash: o‘quvchini yutuq va kamchilliklarini muhokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Xaritadan mamlakatimizda hafta kunlari bilan ataladigan joylarni toping. Ular qaysi viloyatlarda joylashganligini geografiya daftaringizga yozing.

O‘IBDO‘: _____ _____ _____

(imzo) *(sana)*

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com. veb-sayiti orqali o‘zingiz uchun kerakli hujjatlarni yuklab olishingiz mumkin.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi

33 listdan iborat geografiya fanidan 8-sinf I chorak konspektni to‘loq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

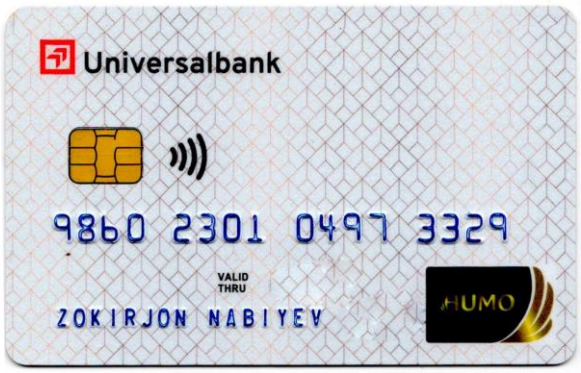

DIQQAT!!!

Sizga bu OMONAT qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo‘ling!

Bizda maktablar uchun quydagi hujjatlar mavjud.

1. **1-11-Sinflar uchun kelajak soati ish reja va konspektlari**
2. **1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to‘garak hujjatlari**
3. **Sinf rahbar hujjatlari**
4. **Metodbirlashma hujjatlari**
5. **Ustama hujjatlari**
6. **1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar va tezislar**
7. **1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
8. **Maktab ish hujjatlari**
9. **Direktor ish hujjatlari**
10. **MMIBDO‘ ish hujjatlari**

11.O‘IBDO‘ ish hujjatlari

12.Psixolog hujjatlari

13.Xotin-qizlar qo‘mitasi ish hujjatlari

14.Kutubxona mudirasi ish hujjatlari

15.Besh tashabbus hujjatlari

16. Ommalashtirish uchun dars ishlanmalar va ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar